

Malviina: Oppimisympäristö:

Olimme 1C luokassa observoimassa. Minun havainnointikohteeni oli oppimisympäristö. Oppimisympäristö tarkoittaa fyysinen, psyykinen sekä henkinen kokonaisuus, joka tukee oppimista sekä lapsen kehitystä.

Luokan seinillä oli numerot 1-10 sekä aakkoset. Katon rajassa näkyi myös 1–4 kymppiparit, joita todennäköisesti oltiin juuri opiskelemassa. Luokan ympärillä olevat materiaalit tukevat lapsen oppimista sekä muistia. Monelle oppilaalle kuvat ja varsinkin värilliset kuvat auttavat muistamaan tiettyä asiaa. Myös lapsien omia taideteoksia näkyi seinillä.

Luokka oli jaettu 3 sektoriin, joissa oli aina 3 riviä. Pulpetit olivat puolikkaassa. Tällä tavalla jokainen oppilas on hyvin näkyvillä. Puolikaari toi myös yhteisöllistä oloa luokkaan.

Oppimisympäristö on myös opettajalle tärkeä ja havaitsin opettajan pöydän vieressä paljon opettajuuteen liittyviä julisteita ja tekstejä. Varsinkin uusille opettajille sekä harjoittelijoille opettajuuden vinkit ja muistutukset ovat hyödyllisiä

Opetussuunnitelman perusteet: (Ada)

Opetussuunnitelman perusteiden (OPS 2014) mukaan nykyopetuksen keskiössä on laadukkaan ja tasa-arvoisen opetuksen takaaminen taustasta huolimatta. Sen tarkoituksena on taata turvallinen pohja lapsen ja nuoren kehitykselle ja turvata elämään ”hyvät eväät” (OPS, 2014). Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteiden tärkeimmät näkökohdat esiopetuksessa ovat myös laatu ja tasa-arvo, mutta ensisijaista on yhtenäisen ja yhdenvertaisen esiopetuksen takaaminen koko maassa (EOPS 2014, s.8).

Varsinkin esiopetuksessa on panostettu tutkimusten perusteella lapsen kasvuympäristön ja muun muassa kasvavien ryhmäkokojen tuomiin haasteisiin ja niiden ratkomiseen (EOPS 2014), Kun taas alkuopetus ja muu peruskoulussa käytävä oppimiskokonaisuus keskittyy varsinkin nimenomaan laadukkaan opetuksen tarjoamiseen (OPS 2014).

OPSissa (2014) kerrotaan yhteistyön varsinkin koulun ja kodin välillä olevan tärkeää, ja perusteissa painotetaan myös oppilaan oikeuteen saada

opetussuunnitelman mukaista opetusta. Tiedon päivittäminen on opettajalla tärkeää myös siksi, että hänellä on mahdollista käyttää omia luovia ratkaisuja opetusta toteuttaessa oppilaille (OPS 2014). ”Suomen perustuslain ja yhdenvertaisuuslain mukaan ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan sukupuolen, iän, etnisen tai kansallisen alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, seksuaalisen suuntautumisen, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Tasaarvolaki velvoittaa kaikkia oppilaitoksia huolehtimaan siitä, että ihmisillä on sukupuoleen katsomatta samat mahdollisuudet koulutukseen³². Opetuksen ja opetusaineistojen tulee tukea tasaarvolain toteutumista ja olla saavutettavaa ja huomioida oppimisympäristön esteettömyys” (OPS 2014).

LAAJA-ALAINEN OPPIMINEN esiopetus vrt. alkuopetukseen

Ajattelu sekä oppimaan oppiminen (L1) luo perustaa koko elämän mittaiselle oppimispolulle. Tämän laaja-alaisen oppimistavoitteen tarkoituksena on rohkaista lasta rakentamaan uutta tietoa, ja rakentamaan näkemyksiään. Oppilaita ohjataan käyttämään tietoa sekä itsenäisesti että vastavuoroisesti toisten kanssa. (OPS 2014).

Verrattuna esiopetuksen perusteisiin, on siellä kohta **ajattelu ja oppiminen** (EOPS 2014). Sillä haetaan jokseenkin samaa kuin peruskoulussa, mutta ensisijaista on vuorovaikutuksen korostaminen ja valmentaminen omaan ajatteluun luovin ja kriittisin tavoin (EOPS 2014).

Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2) kasvattaa oppilaiden tietoisuutta eri kulttuureista, uskonnoista, ilmaisukeinoista yms. Tavoitteena on oppilaiden näkemysten laajentaminen sekä turvaaminen kulttuuriselle diversiteetille sekä muun muassa ihmisoikeuksien kunnioittaminen.

EOPS (2014) löytyy kohta **kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu**, jolla haetaan samaa kuin OPSissa: kulttuurisella osaamisella ja oman itsensä toteuttamisella sekä vuorovaikutusosaamisella on todella tärkeä merkitys turvalliselle kasvulle kulttuurisesti moninaisessa yhteiskunnassa (EOPS 2014).

Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3) mahdollistaa oppilaiden tietoisuutta terveydestä, hyvinvoinnista ja vaikka ihmissuhteista. Samalla opitaan vastuun ottaminen omasta itsestä (OPS 2014).

EOPS (2014) kohta **Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot** viittaa samaan, kuin perusopetuksen opetussuunnitelma: Tämän laaja-alaisten opintojen kokonaisuuden kohdalla oppilasta ohjataan kohti hyvää ja kestävää elämäntapaa.

Monilukutaito (L4) tarkoittaa, että oppilaat oppivat tuottamaan ja analysoimaan erilaisia tekstejä, ja se tarkoittaa kykyä hankkia, yhdistää, lukea, arvioida sekä tuottaa tekstiä monissa eri konteksteissa. Tämä kyseinen laaja-alaisten opintojen kohta löytyy OPS (2014) lisäksi EOPS (2014).

Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5) viittaa oppilaan ohjaamiseen viestintäkanavien kautta ja se on osa monilukutaitoa (L4). Oppilaita ohjataan käyttämään tietoteknologista osaamista turvallisesti sekä ergonomisesti ja kannustetaan esimerkiksi tietoteknologian luovaan käyttöön. Keskiössä on myös verkostoituminen viestintäkanavien avulla. EOPS (2014) löytyy samanlainen osaamistavoite.

Työelämätaidot ja yrittäjäyys (L6) tarkoituksena on kasvattaa lapsia jo varhaisessa iässä työelämän ennakoitavuuteen, ja eri töiden luonteiden muuttumiseen. Oppilaiden tulee saada hyvä asenne ja myönteinen tulevaisuuden kuva työelämää kohtaan. Tätä kohtaa ei löydy esiopetuksen laaja-alaisissa oppimiskokonaisuuksissa.

Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen (L7)

Tämän kokonaisuuden tarkoitus on kasvattaa lapsia ymmärrykseen omaan vaikutusvaltaansa maailmassa ja tärkeän tehtävän, eli kestävän yhteiskunnan ja luonnon turvaamiseen. EOPS (2014) vastaavassa kohdassa taas puhutaan osallistumisesta ja vaikuttamisesta, joka viittaa demokraattiseen ymmärrykseen ja kestävän tulevaisuuden kasvualustaan.

Toiminnasta ja ohjaamisesta (elisa)

Lapsikeskeisyys ilmenee muun muassa siinä, että tunti aletaan kysymällä oppilaita kysymyksiä ja oppilaat aktivoidaan tunnin kulku –dian avulla.

Oppilaiden kanssa käydään vuoropuhelua opettajan monologin sijasta.

Kerrotaan selkeästi tunnin ohjelma, joka tukee sitä, että oppilaat tietävät mitä tunnin ohjelmaan sisältyy ja voivat valmistautua siihen. Toiminta siis lähtee liikkeelle opettajan kysymyksillä ja oppilailla on mahdollisuus sanoittaa omia ajatuksia ja mielipiteitä. Opettaja eläytyy lasten vastauksiin, mikä kannustaa

oppilaita osallistumaan. Lapset otetaan huomioon puhumalla heille rauhallisesti ja selkeästi. Erityisjärjestelyjä järjestetään muun muassa niille oppilaille, joilla on keskittymisvaikeuksia. S2-oppilaat saavat pienryhmäopetusta halutessaan.

Leikin merkitys on suuri. Suomen kielen ja kirjallisuuden tunnilla tunnin aloituksen jälkeen kuunneltiin hauska lapsille suunnattu tarina. Tarinan sisältö purettiin niin, että opettaja kysyi oppilailta kysymyksiä ja oppilaat vastasivat viittaamalla. Lukuhetken aikana oppilaat pääsivät lukemaan itselle mieluisia kirjoja ja täten päästämään mielikuvituksen valloilleen. Leikiksi voisi sanoa myös kirjainten opettelun aikana opettajan innostus siitä, että kukin oppilas pyydettiin ottamaan esille niin sanottu 'taikakynä', jonka avulla hahmoteltiin ilmassa piirtämään erilaisia kirjaimia aakkosista. Tämä harjoitus kannusti oppilaita oppimaan hauskan harjoituksen muodossa. Leikki ei kuitenkaan ole oppitunnin painopiste, vaan opettaja kannustaa oppilaita tekemään tehtäviä ja oppimaan uusia asioita esimerkiksi käymällä vuoropuhelua heidän kanssansa.

Lapsi sai palautetta toiminnastaan sen kautta, että opettaja tai tässä tapauksessa sijainen opetteli lasten nimet ja käytti jokaisen nimeä ainakin kerran oppitunnin aikana. Kun tehtävänantona oli viitata ja vastata kysymykseen, opettaja sanoi oppilaan nimen ja annettaessa puheenvuoroa sanoi ääneen: "Hienosti viittaat." Opettaja käytti myös paljon eleitä opettaessaan ja kiitti oppilaita, kun he odottivat omaa puheenvuoroaan. Kun puheensorina luokassa alkoi voimistumaan, hän kannusti oppilaita viittaamaan sanomalla: "Katsokaa ympärille, miten hienosti täällä viitataan.". Tällä tunnilla oppilaat eivät tehneet itsearviointia tai saaneet vertaisiltaan palautetta. Opettajalta saatu palaute oli työskentelyä edistävää, koska se edisti työrauhan rakentumista luokassa ja keskittyi käyttäytymisen edistämiseen, joka on vielä alkuopetuksen aikana usein haasteena oppilaille. Opettaja kysyi luokalta ruokailun jälkeen: "Mikä on pastillisuus?" Eräs oppilas vastasi: "4", mikä on tietysti väärin. Siihen opettaja esitti jatkokysymyksen luokalle: "Onko eri ajatuksia?". Koen, että tämä oli erittäin hyvä ja neutraali palaute opettajalta oppilaalle.

Erityisopettaja oli mukana tunnilla eli tiimiopettajuuden muotoja oli havaittavissa. Erityisopettaja ei kuitenkaan ollut opettamassa, mutta kierteli luokassa auttamassa oppilaita ja kannusti suuntaamaan tarkkaavaisuuden

opetettavaan asiaan. Opettaja, joka sijaisti tuntia pyysi meitä havainnoijia olemaan valmiina auttamaan oppilaita, jos tilanne näyttäisi siltä, että hän ei ehdi itsenäisen työskentelyn aikana auttamaan oppilaita itse. Moniammatillisuutta ei myöskään ollut läsnä oppitunnin aikana eikä samanaikaisopettamista.

Kaisa: kasvun ja oppimisen tukemisesta

Eriyttämistä tapahtui mahdollistamalla monta tapaa lapselle oppia ja ymmärtää eri asiat. Puhuttikirjaa lukiessa lapsille sekä sanottiin kauanko on aikaa lukea että laitettiin taululle näkymään kello havainnollistamaan ajankulkua.

Tämä auttaa varmasti monia lapsia konkreettisemmin ymmärtämään, paljonko aikaa on jäljellä.

Myös vuorovaikutus oli suurieleisempää. Esimerkiksi opettaja kehotti oppilaita laittamaan kirjan kiinni hyvin suurieleisesti (näytti luokan edessä käsillä, kuinka kirja suljetaan). Tällaiset ohjeet ovat ainakin selkeitä ja herättävät lasten huomion.

Tunnilla oli myös mukana erityisopettaja, joka tuki oppilaiden keskittymistä ja oppimista. Erityisopettaja ei ollut opettamassa, mutta kierteli luokassa ja oli täten oppilaiden tukena seuraamassa koko ajan tilannetta sekä tarjoamassa apuaan.

LÄHTEET:

OPS (2014)

EOPS (2014)